

DEVLETÇİLİK ÜZERİNE

Biliyoruz ki, kapitalist bir düzende devletçilik politikası ve ekonomide devlet sektörü, kapitalizmin egemen sınıfı yararına, onun denetim ve hizmetinde işler. Ve gelişmiş kapitalist ülkelerde gözlenen ve saptanan bugünkü durum kapitalizmin, devlet tekeli kapitalizmine dönüştüğüdür. Kapitalist tekellerle devlet bütünleşmeye doğru gitmiştir.

Türkiye gibi geri kapitalist ülkelerde devletin ekonomiye müdahalesi ve bir devlet işletmeleri sektörü yaratılması ise kapitalizmi geliştirmeye, devlet eliyle sermaye sınıfını güçlendirmeye yöneliktir ve bu sonucu yaratır. 1930'lardan bugüne kadar Türkiye'deki devletçilik uygulamasında bu durumun sayısız somut örnekleri çarpıcı bir şekilde görülür. Devlet iktisadi işletmelerindeki sermaye sınıfı yararına uygulamaların, düpedüz yolsuzlukların öyküleri, kanun ve kararnamelerde sermaye sınıfının çıkarını gözetken hükümlerin ve bunlara dayanılarak yapılan işlerin açıklamaları hala zaman zaman gazete sayfalarını doldurmaktadır.

Bu durumda, sosyalistler için şöyle bir soru ortaya çıkmaktadır. Bu düzende devletçilikten yana çıkılmalı, özel sektör karşısında devlet sektörü ve bu sektörün yeni yatırımlarla genişletilmesi savunulmalı mıdır? Burjuvazinin ve giderek kapitalist tekellerin hizmet ve denetiminde olduğuna göre, kapitalizmi geliştirdiğine göre, ha devlet sektörü, ha özel sektör! Ne fark eder?

Uygulanan devletçilik, devlet kapitalizmi olmasına rağmen, yine de özel sektör karşısında devlet sektöründen yana çıkmak doğrudur. Örneğin, son zamanlarda çok sözü edilen ağır sanayi, makina ve motor sanayiinin devlet eliyle kurulması ve işletmeciliğinin ve denetiminin devlette olması savunulmalıdır. Neden?

Bu yatırım ve işletmeler ve girilecek daha başkaları, özel sermaye gruplarına bırakıldığı takdirde büyük sermaye kesiminin ekonomik-mali gücü çok arttırılmış, tekeli kapitalizmin gelişmesine yardım edilmiş olur. Sermaye sınıfının ekonomik kalelerine yeni kaleler eklenmiş olur. Oysa, TİP yayınlarında altını çizerek belirtildiği üzere, Türkiye'nin güncel, ivedi sorunu olan demokratikleşme sürecinin geliştirilmesi, toplumun bütünüyle demokratikleştirilmesi için büyük sermayenin, tekellerin politik etki ve gücünün dayandığı ekonomik kalelerin ortadan kaldırılması, en azından zayıflatılması gerekir. Ayrıca, ağır sanayi yatırımları ve diğer büyük yatırımlar özel sektöre bırakılırsa, ileride bunların kamulaştırılması özel sermayenin büyük direnişiyle karşılaşır. Bunların ergeç kamulaştırılması ise mutlaka gerekecektir; hukuksal düzeyde, Anayasanın, özel mülkiyetin kamu yararına aykırı olamayacağı hükmü uyarınca, sosyolojik düzeyde, toplumun tarihsel gidişi mutlaka sosyalizm doğrultusuna yöneleceği için. Kapitalist düzende devlet mekanizması ve kurumları, bütününde, egemen sınıf olan burjuvazinin etki ve kontrolü altında ve onun hizmetinde ise de, devlet mekanizması ile burjuvazi milimi milimine, mutlak biçimde özdeşleşmiş değildir. Devlet toplumdan, sınıflar yapısından kopuk ve

soyutlanmış, onların üstünde ve hakem mevkiinde olmamakla, egemen sınıf yararına işlemekle beraber, toplumdaki sınıf mücadele ve çatışmalarının toplumu parçalıyacak düzeye gelmemesine çalışmak, kapitalist düzenin bütünlüğünü koruyup varlığını sürdürmek görevindedir. Devlet bu görevini, sömürülen, ezilen sınıflara karşı sadece yasal yaptırımlar, çeşitli baskı yöntemleri uygulayarak yerine getiremez, çeşitli tavizler vermek, kitlelerin istem ve ihtiyaçlarını belli ölçüde karşılamak durumunda da kalır, özellikle demokratik özgürlüklerin az çok varolduğu, kitlelerin örgütlenerek ekonomik ve politik mücadele verebildiği toplumlarda, devlet, kitlelerin bu baskısına az çok açıktır ve ondan etkilenir. Özel sektöre karşı devlet sektörü ve devletçilik politikası savunulurken bu nokta göz önünde bulundurulmalı ve devletin olabildiği kadar işçi ve emekçi kitleler yararına işlemesi için kitlelerin örgütlenmesine, disiplinli bir demokratik mücadeleye sokulmasına, ülke politikasında burjuvaziden ve onun partilerinden bağımsız politik bir güç haline getirilmesine çalışılmalıdır. Kapitalist düzende devletçilik ve devlet sektörü, bu şarta bağlı olarak, bu şart yerine getirilerek savunulursa ancak sosyalistler için geçerli bir politika olur. Devlet mekanizması, içinden farklılaşmış ve karşılıklı ilişkileri düzene sokulmuş bir kurumlar topluluğudur. Devletin yasama organlarıyla üst yürütme organı genel seçimlerle oluşur ve değişir. İşçi ve emekçi kitleler kendi bağımsız partileriyle bu organlarda etkili olmaya, çoğunluğu kazanıp bu organları doğrudan oluşturmaya çalışırlar. Kitlelerin, devleti doğrudan etkileme yolu budur. Ama devlet işlerini kesintisiz yürüten, sürekli görevde kalan kamu görevlileri (memurlar) topluluğu da toplumun genel gidişinin, gelişmesinin etkisinde kalır.

Türkiye gittikçe sola kaymakta, işçi ve emekçi kitleler bilinçlenip hareketlileşmektedir. Bu gelişim, memurlar kesiminde, bürokraside de yansımaktadır. Esasen kamu görevlilerinin büyük kitlesi işçi ve emekçi kitleler kadar hayat pahalılığının ağırlığı altında ezilmekte, anti-demokratik baskılara, işlemlere maruz kalmakta, haksızlıklara uğramaktadırlar. Bu kitle, giderek demokratik haklarına sahip çıkıp direnmekte, hızla örgütlenip mücadele vermektedir. Devlet kademelerinde ve kurumlarında, kamu yararını özel çıkar üstünde tutan yurtsever görevliler, yolsuzluklara, partizanlıklara karşı çıkarak devlet çarkının büyük sermaye kesiminden yana, özel çıkarlar yararına işlemesini önlemeye çalışmaktadırlar. Devlet mekanizmasını somutta oluşturan kamu görevlileri kitlesi, bu demokratik mücadelesinde ve kamu yararına uğraşı ve çabalarında toplumun tüm demokratik güçlerince ve öncelikle sosyalistlerce desteklenmelidir. Ayrıca, devlet kurumlarının ve işletmelerinin demokratik bir iç işleyişe sahip ve demokratik denetime açık özerk kuruluşlar olarak oluşturulması ve yürütülmesi mücadelesi de verilmelidir.

Bu nedenlerle ve şartlarla, bir devlet kapitalizmi niteliğinde ve büyük sermayenin çıkarlarına yönelik de olsa, devletçilik politikası ve devlet sektörü, özel kapitalist tekelere de, serbest rekabetçi özel sektöre de yeğdir.

Yürüyüş, Sayı 32, 18 Kasım 1975